

Examenul de bacalaureat național 2022
Proba E. d)
Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

• **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 punct din oficiu.**

• **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL **(30 punct)**

Îrják a vizsgalapra mindegyik helyzet esetében a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik.

1. *Az egzisztencia megelőzi az esszenciát*, kifejezés alatt értjük:
 - a. az ember lényege lététől függetlenül körvonalazódik
 - b. az ember először létezik, és utána határozza meg önmagát
 - c. az emberi létezés a lényegére való hivatkozással magyarázzák
 - d. az emberi lény előre meghatározott keretek között nyilvánul meg
2. Arra a kérdésre, hogy *hogyan állapítsuk meg, hogy egy cselekvés jó/nem jó* a válaszokat az alábbiak alapján fogalmazhatjuk meg:
 - a. a nemzetközi dokumentumok alapján
 - b. az etikai elméletek alapján
 - c. a nemzeti alkotmányok alapján
 - d. a tudományos elméletek alapján
3. Az eutanázia jelentése:
 - a. együttérzésből adandó halál
 - b. felügyelet nélküli öngyilkosság
 - c. egy példa a nem megfelelő orvosi kezelésre
 - d. egy kontextuális büntetés
4. Az erkölcsi tevékenységeknek olyan elveken kell alapulnia, amelyek egyetemesek, és ez:
 - a. a hedonista etika
 - b. az utilitarista etika
 - c. a deontológiai etika
 - d. az alkalmazott etika
5. Az élet értelmének a problémáját az alábbi kérdés írja körül:
 - a. A kísérleteknek milyen értelme van a tudományos elméletek igazolásában?
 - b. Mi a célja az emberi létezésnek ebben a világban?
 - c. Milyen értelmet tulajdonítunk a szabadság fogalmának?
 - d. Hogyan tudjuk megkülönböztetni a jót és a rosszat?
6. I. Berlin a *negatív szabadság* fogalmát a következőképpen határozta meg:
 - a. az az egyéni szabadságtípus, amely árt a más állampolgároknak
 - b. azon önkényes korlátozások megtiltása, amely az állam vagy más személyek részéről nyilvánul meg
 - c. az a fajta szabadság, ami csak a totalitarista állam keretein belül engedélyezett
 - d. minden szabálynak a megtiltása, tartalmától függetlenül

7. Az alkalmazott etika elemzi:
- a. a társadalom optimális megszervezését
 - b. a kulturális minták alkalmazhatóságát különböző kontextusokban
 - c. a kíváncsi emberi viselkedést
 - d. vitatott morális kérdéseket
8. A gondolkodás szabadsága, a lelkiismereti és a vallási jogok, azért tekinthetők negatív jogoknak mert:
- a. az állam tevékenységének kényszerítőnek kell lennie
 - b. az államnak alá kell rendelnie az állampolgárokat
 - c. az állam beavatkozása a lehető legkisebb kell legyen
 - d. az állam beavatkozása nagyobb kell legyen
9. A kantiánusi etika szerint egy cselekvés moralitását meghatározza:
- a. annak következménye
 - b. az emberek sajátos céljai
 - c. egy hipotetikus imperatívusz amelyre törekszik, hogy betartsa
 - d. bizonyos egyetemes normatív elvek
10. A felelősséget J. P. Sartre az alábbi fogalommal kapcsolatban elemzi:
- a. ösztön
 - b. intuícia
 - c. szabadság
 - d. anarchia

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban az etikára jellemző fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó igaz állítások. Írjátok a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Utilitarista etika	1. Ennek fő képviselője I. Kant.
b. Alkalmazott etika	2. Úgy tekinti, hogy a boldogság az erénynek megfelelő, racionális étellel érhető el.
c. Deontológiai etika	3. Induktív megközelítést feltételez, amely az egyéni cselekedetekből próbál bizonyos erkölcsi elveket levezetni.
d. Eudaimonista etika	4. Úgy véli, hogy az önfenntartás ösztöne releváns egy cselekvés erkölcsösségének meghatározásában.
	5. Ezt az elméletet a LEGNAGYOBB BOLDOGSÁG ELVE által vezérelt elméletnek tekintik.

16 pont

B. Érveljen megközelítőleg tíz sorban az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint *az ember értelemteremtő*. **8 pont**

C. Írjon egy példát, amelyben hangsúlyozza az *érdem* szerepét/jelentőségét egy *igazságos társadalom* felépítésében. **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

Az igazságosságnak az a felfogása, melyet ki akarok fejteni, a következő két elvben foglalható össze: először is, minden személynek, aki részt vesz a gyakorlatban, vagy hatása alatt áll, egyenlő joga van a legszélesebb körű szabadsághoz, ameddig az összeegyeztethető más személyek szabadságával; és másodszor, az egyenlőtlenségek annyiban önkényesek, amennyiben nem várhatjuk el, hogy mindenkinek előnye származzon belőlük, és amennyiben semmi biztosíték sincs arra, hogy az állások és szerepkörök, melyekhez kapcsolódnak, mindenki számára egyaránt hozzáférhetők legyenek. Ezek szerint az elvek szerint az igazságosság három eszméből tevődik össze: a szabadság, az egyenlőség, valamint a közjót elősegítő tevékenységek megjutalmazásának eszméjéből.

(J. Rawls, Az igazságosság mint méltányosság)

A. Válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. A megadott szöveg alapján említse meg az igazságosság két jellemzőjét. **4 pont**
2. Mutassanak rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami a szabadság és jutalom fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. **10 pont**
3. Fogalmazza meg személyes véleményét, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. Az emberi természet problémája számos filozófiai elmélet központi eleme volt.

1. Említse meg a lélek három tulajdonságát, ahogyan azokat Szent Ágoston kiemelte. **6 pont**
2. Szemléltessék egy konkrét példán keresztül, a gondolkodás és az emberi lény kiteljesedése között fennálló viszonyt! **4 pont**